

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNU PRÁCU

Autor práce: PhDr. Martin Švikruha, PhD.

Téma práce: *Funkčnosť malých obcí v Slovenskej republike v kontexte vybraných determinantov a charakteristík*

Oponent: doc. PhDr. Jana Šutajová, PhD. – Katedra politológie, Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Ako v úvode svojej habilitačnej práce uvádza M. Švikruha, „*rozdrobenosť možno označiť za charakteristický znak slovenskej sídelnej štruktúry*“, pričom až 64,6% obcí na Slovensku má 999 a menej obyvateľov. Príliš fragmentovaná štruktúra najnižších územných jednotiek sa netýka len Slovenska, ale aj iných európskych štátov a výhody a nevýhody fragmentovanej územnej štruktúry sú dlhodobo predmetom diskusií a analýz odborníkov z radov vedeckej komunity.

Legislatíva v Slovenskej republike nekategorizuje miestne samosprávy na základe ich veľkosti a obciam bez ohľadu na počet ich obyvateľov prislúcha množstvo kompetencií a úloh, čo znamená, že najmenšie obce majú zabezpečovať rovnaké funkcie a služby ako najväčšie mestá. Predložená habilitačná práca *Funkčnosť malých obcí v Slovenskej republike v kontexte vybraných determinantov a charakteristík* skúma, nakoľko sú tieto malé obce schopné plniť zákonné povinnosti, vykonávať samosprávu a poskytovať základné verejné služby pre svojich obyvateľov. Hlavným cieľom habilitačnej práce je „*na základe analýzy, podľa definovaných kritérií skúmania vo dvoch veľkostných skupinách malých obcí v SR a v krajskej perspektíve, navrhnúť súbor relevantných opatrení za účelom skvalitnenia súčasného stavu ich fungovania*“.

Predložená habilitačná práca má ucelenú a logickú štruktúru a jej jednotlivé časti na seba z obsahového i vecného hľadiska nadväzujú. Oponovaná habilitačná práca je rozdelená do šiestich kapitol, ktoré metodicky postupujú od teoretických východísk, k analýze dostupných empirických dát a následne na základe výsledkov analýzy k parciálnym odporúčaniam pre sfunkčnenie malých obcí a návrhom „systémových riešení“ problému funkčnosti malých obcí v SR.

Prvá kapitola habilitačnej práce je venovaná teoretickým východiskám skúmanej problematiky a autor v nej vymedzuje pojmy a súvislosti viažuce sa k skúmanej problematike. V druhej kapitole habilitačnej práce sa autor venuje metodologickým východiskám spracovania problematiky. Autor v nej definuje primárny cieľ práce, šesť čiastkových cieľov a formuluje osem výskumných predpokladov. Podrobne popisuje metodologický postup a použité vedecké metódy. Tretia kapitola je najrozsiahlejšou časťou práce. V jej úvodnej časti habilitant vymedzuje definičné kritérium „malej obce“ pre potreby habilitačnej práce. Druhá a tretia časť tretej kapitoly sú venované rozboru dát získaných z kvantitatívneho výskumu a kvalitatívnej analýze otvorených otázok získaných formou dotazníkovej metódy od respondentov (najčastejšie starostov malých obcí). Autor sa pri spracovaní týchto častí kapitoly opiera o množstvo dát, ktoré neskôr využíva ako podklad, pre z odborného hľadiska dôležité vlastné interpretačné závery. Táto kapitola je spracovaná veľmi kvalitne. Oceňujem prehľadné grafické a tabuľkové znázornenie výsledkov na úrovni dvoch sledovaných veľkostných kategórií obcí (do 499 obyvateľov a od 500 do 999 obyvateľov) a na úrovni jednotlivých krajov. V štvrtej kapitole habilitant sumarizuje výsledky výskumu a svoje zistenia konfrontuje aj so závermi iných autorov. Následne v piatej kapitole habilitant ponúka parciálne odporúčania pre sfunkčnenie malých obcí, vyplývajúce z uskutočnenej analýzy a identifikovaných nedostatkov. Súčasťou piatej kapitoly sú aj dve alternatívy na „systémové riešenie“ problému funkčnosti malých obcí v Slovenskej republike, a to kompetenčná kategorizácia obcí na základe populačnej veľkosti obcí a municipalizácia malých obcí na Slovensku. V záverečnej šiestej kapitole habilitant krátko sumarizuje prínos svojej práce pre rozvoj vedy a praxe.

Konštatujem, že cieľ práce, ale aj parciálne ciele habilitačnej práce, sú logicky formulované a autorovi sa podarilo pri spracovaní predmetnej problematiky cieľ práce naplniť. Poznatky, ktoré sú výsledkom tejto práce, sú prínosom pre teóriu a prax politických vied. Habilitačná práca je spracovaná na dobrej odbornej úrovni a z textu habilitačnej práce vyplýva, že autor sa dobre orientuje v problematike. Habilitant dokázal spracovať a využiť relevantné informácie, ktoré ďalej analyzoval a kvalifikovane interpretoval.

Pozitívne hodnotím prácu autora s literatúrou, či už z pohľadu množstva použitých odborných prameňov alebo reprezentatívnosti použitej literatúry. Metódy použité pri spracovaní predloženej práce považujem za štandardné a vhodne zvolené. K autorovej argumentácii v habilitačnej práci nemám pripomienky zásadnejšieho charakteru.

Predkladanou prácou habilitant potvrdzuje, že je vyprofilovaným odborníkom v študijnom odbore. Z formálneho i obsahového hľadiska predložený text neobsahuje závažné nedostatky a drobné formálne či obsahové nedostatky nemajú vplyv na celkovú kvalitu práce.

Otázky:

1. Súčasťou piatej kapitoly sú návrhy dvoch alternatív na „systémové riešenie“ problému funkčnosti malých obcí v Slovenskej republike, a to kompetenčná kategorizácia obcí na základe populačnej veľkosti obcí a municipalizácia malých obcí na Slovensku. Ktorú z ponúknutých alternatív považuje autor pri zohľadnení historického vývoja, geografických bariér, či spoločensko-politických podmienok za akceptovateľnejšiu pre verejnosť a politikov v Slovenskej republike.

Na záver konštatujem, že habilitačná práca je ako celok napísaná na dobrej odbornej úrovni a spĺňa požiadavky kladené na habilitačnú prácu. Autor ňou preukázal, že je zrelou vedeckou osobnosťou, a že je schopný samostatne formulovať kvalitné odborné závery. Predloženú habilitačnú prácu PhDr. Martina Švikruhu, PhD. preto odporúčam k obhajobe pred habilitačnou komisiou a po jej úspešnom absolvovaní mu odporúčam udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore Verejná politika a verejná správa.

V Košiciach, 15. februára 2023

doc. PhDr. Jana Šutajová, PhD.